T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 464
KARAR NO : 2015 / 466
KARAR TR : 1.6.2015

ÖZET : Davalı İdarenin kamulaştırma yapmaksızın üzerinden yol geçirmek suretiyle dava konusu taşınmaza kamulaştırmasız el atmasından doğan zararın tazminine yönelik bulunan davanın haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H.G.
Vekili : Av. M.K.
Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı
Vekili : Av. F.E. (Adli Yargıda)

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde; "Müvekkilimin 15750/56783 oranında Hissedar olduğu Konya İli Meram İlçesi, Alpaslan Mahallesi, 14 M III Pafta, 22071 Ada ve 15 Parsel no'lu 567,83 m2'lik Arsa vasfindaki taşınmaz üzerinde Davalı tarafından, Kamulaştırma Kararı Olmaksızın, "İ.-A. A." İmam Hatip Ortaokulu yaptırılarak El Konulmuştur. Söz konusu Ortaokul, 2012-2013 öğretim yılından itibaren faaliyet göstermektedir.

Dava konusu 15 no'lu parsel imar planında, 22071 ada'daki 14 no'lu parselle birlikte Eğitim Sahası olarak gözükmektedir.

Bugüne kadar Kamulaştırma işlemi olmadan taşınmazı fiilen kullanan idarenin bu davranışı aynı zamanda haksız fiil teşkil etmektedir. Ancak biz taşınmazın bedelini talep ediyoruz. Bu nedenle bu taşınmazın karşılığı olarak (keşifte belirlenecek değerin yüksek çıkması halinde dava sonucunu değiştirme hakkımız saklı kalmak üzere) 15.000,00 Türk Lirası bedelin dava tarihinden itibaren işleyecek Kamu Alacaklarına uygulanan en yüksek faiz oranı ile birlikte Davalıdan tahsiline karar verilmesini talep ediyoruz.

Kamulaştırmasız el koyma, idarenin bir kimsenin taşınmaz malına kamulaştırma işlemi yapılmaksızın el koyması şeklinde ortaya çıkan görünümü dışında, Belediyelerce yapılan imar uygulamaları sırasında, imar kanunu hükümleri uyarınca düzenlemeye tabi tutulan taşınmazların, kamu hizmetleri için ayrılıp üzerinde kamu tesisleri bulunan alanlara hisselendirilmesi de Kamulaştırmasız El Koyma niteliğindedir.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 38. maddesinde, kamulaştırmasız el koymadan kaynaklanan davalara süre yönünden bir sınırlama getirilmiş ise de bu hükmün Anayasa Mahkemesi'nin 04.11.2003 tarihli Resmi Gazetemde yayımlanan 10.04.2003 gün ve 2002/112 Esas, 2003/33 karar sayılı kararıyla iptal edilmesi sonucu, idarenin kamulaştırmasız el koyma işlemine karşı hak sahiplerinin dava hakkını yirmi yıl ile sınırlayan hak düşürücü süre ortadan kalkmıştır.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 15.12.2010 tarih ve 2010/5-662 E., 2010/651 K. sayılı kararı ile; Anayasa Mahkemesi'nin 1999/33E. ve 1999/5İK. sayılı İmar Kanunu'nun 13. maddesinin iptal gerekçesindeki "modern sosyal mülkiyet anlayışı" ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Sporrong ve Lönnroth kararı değerlendirilerek; bir taşınmaza fiilen el atılması ile, taşınmazın hukuken kullanılmasına (imar hakkına) sınırlama getirilmesi arasında sonuç yönünden bir fark bulunmadığı ve her iki halde de kişinin mülkiyet hakkının sınırlandırılmış olacağını" vurgulamış ve taşınmazın satılmasında ve kiralanmasında ve kullanılmasında ve yararlı değişiklikler yapılmasında sıkıntı çekilmesi saptaması ile hukuki el atmanın varlığı halinde de, taşınmazın bedelinin idareden istenebileceğini artık kabul etmiştir.

Davacının fiilen el attığı tarih itibariyle taşınmaz, Davacının kullanımına geçmiş olup el atma tarihinden itibaren Davacını faiz ödemesi gerekmektedir. Temerrüt tarihi el atma tarihi olup bu hususun resmi kayıtlar üzerinden belirlenmesi gerekir. Faiz oranı Anayasamızın amir hükmü uyarınca Kamu Alacaklarına uygulanan en yüksek faiz oranı nispetinde olmalıdır.

Netice ve Talep: Yukarıda açıklamaya çalıştığımız nedenlerle davanın kabulü ile davalı İdarece Kamulaştırmasız fiilen el atılan Konya ili, Meram ilçesi, Alpaslan Mahallesi, 14 M III Pafta, 22071 Ada ve 15 Parsel no'lu taşınmazın bedeli olarak fazlaya ilişkin haklarımız ve dava sonucunu arttırma hakkımız saklı kalmak üzere 15.000,00 Türk Lirasının Kamu Alacaklarına uygulanan en yüksek faiz oranı ile davalı idareden tahsiline, mahkeme masrafları ve avukatlık ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini saygılarımla vekaleten arz ve talep ederim." demek suretiyle adli

yargı yerinde dava açmıştır.

Konya 3.Asliye Hukuk Mahkemesi: 10.11.2014 tarih ve E:2014/107, K:2014/685 sayılı kararında özetle; "...davanın konusunun, davalı idarece 3194 sayılı Kanun uyarınca kamu gücü kullanılarak tek yanlı bir irade ile yapılan imar planlarında yeşil alan olarak yer alan davacılara ait taşınmazın bedelinin tazminine ilişkin bulunduğunu, belirtilen duruma göre imar planı ve buna dayalı imar uygulaması sonucunda uğranılan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde yer alan "İdari eylem ve işlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiğini belirterek, imar planında kamunun kullanım alanı olarak ayrılmak suretiyle hukuki el atma iddiası ile açılacak davalarda görevli mahkemelerin İdari Yargı olduğuna hükmedildiği sabittir." şeklindeki gerekçesiyle davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğini belirterek davanın görev yönünden reddine karar vermiş, tarafların kararı temyiz etmemesi üzerine karar kesinleşmiştir.

Konya 3.Asliye Hukuk Mahkemesi 09.03.2015 gün ve 2014/107 Esas sayılı yazı ile söz konusu dosyayı re'sen Konya Bim Vezne ve Ön bürosuna göndermiş, dosya Konya 1.İdare Mahkemesinin 2015/237 Esas sırasına kaydedilmiştir.

Konya 1.İdare Mahkemesi: 24.03.2015 gün ve E:2015/237, K:2015/306 sayı ile özetle; 2577 sayılı Yasanın 3.maddesi hükmüne uygun olmayan dilekçenin, anılan yasanın 15.maddesinin 1. bendi (d) fıkrası gereğince bu kararın tebliğini izleyen 30 gün içerisinde belirtilen eksiklikler tamamlanarak yeniden dava açılmak üzere dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

Davacı vekili süresi içerisinde aynı istemle yeninden idari yargı yerinde dava açmıştır.

Konya 1.idare Mahkemesi: 06.05.2015 gün ve E:2015/575 sayılı gönderme kararında özetle; "...olayda, davacının 15750/56783 oranında hissedar olduğu Konya İli, Meram İlçesi, Alpaslan Mahallesi, 14 M III pafta, 22071 ada, 15 parsel sayılı ve 567,83 m²lik taşınmaz üzerinde kamulaştırma kararı olmaksızın İ.-A. A. İmam Hatip Ortaokulu yapılmak suretiyle taşınmaza fiilen el atıldığı açık olduğundan; idarenin icra yetkisini hukuka aykırı olarak kullanması olarak nitelendirilebilecek fiilen el atma durumunun söz konusu olması nedeniyle idarenin dava konusu taşınmaza kamulaştırmasız el atmasından doğan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu kanaatine varılmıştır." demek suretiyle 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca dava dosyasının adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, dosyanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilene kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Nurdane TOPUZ, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 1.6.2015 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27.maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan sorumluluk davasında adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Kanunun 19.maddesinde öngörülen biçimde görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının mahkemece, adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim İsmail SARI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının maliki olduğu taşınmazına kamulaştırma yapılmaksızın yol olarak kullanılmak suretiyle fiilen el atıldığından bahisle açılan tazminat istemine ilişkindir.

Dosya kapsamında yer alan Konya Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 26.08.2014 gün ve 3550221 sayılı yazısında; dava konusu taşınmaza İ.A. A. İmam Hatip Ortaokulu yapılmak suretiyle kamulaştırmasız el konulduğunu, söz konusu taşınmazın kamulaştırma çalışmalarının başladığı belirtilmiştir.

Belediyelerin 3194 sayılı imar Kanunu 8. maddesi ve 18. maddesinin verdiği yetki ile arazi ve arsalar üzerinde imar planlarının hazırlanması ve yürürlüğe konulması, arazi ve arsa düzenlemesi gibi faaliyetleri kapsamında yaptıkları imar planlarından kaynaklanan işlemlerin tek yanlı ve kamu gücüne dayanan irade açıklamaları ile tesis edilen genel ve düzenleyici işlemler olduğu bu yönü ile de idari eylem ve işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargı yerlerinde çözümlenmesi gerektiği tartışmasızdır. Buna karşılık, davalı Bakanlıkça, Kamulaştırma Kanunu'nda öngörülen usul ve yöntemlere uygun idari nitelikte uygulama işlemleri yapılmaksızın, dava konusu taşınmazın bir kısmına fiilen el atması karşısında, idarenin bu eyleminin kamulaştırmasız el atma niteliğini taşıdığı açıktır.

Öte yandan, İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve

projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Nitekim, yukarıda belirtilen genel kabul doğrultusundaki Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 11.2.1959 günlü, E:1958/17, K:1959/15 sayılı kararının III. bölümünde, "İstimlaksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlak Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir." görüşüne yer verilmiştir.

Bu durumda, idarenin dava konusu taşınmaza kamulaştırmasız el atmasından doğan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, davalı idarece kamulaştırma yapılmaksızın taşınmaz üzerinde ortaokul yapılması suretiyle taşınmaza el atılması karşısında, haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünün adli yargı yerinin görevine girdiği anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Konya 1.İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Konya 3.Asliye Hukuk Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, Konya 1.İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Konya 3. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 10.11.2014 gün, E:2014/107, K:2014/685 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 1.6.2015 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Eyüp Sabri	Ali	Nurdane
ÖZGÜLDÜR	BAYDAR	ÇOLAK	TOPUZ

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Ayhan	Mehmet
ÖĞÜŞ	AKARSU	AKBULUT